

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor. Pentru România și străinătate: Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERȚIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunii „BISERICA ȘI ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Epistola parochului tânăr.

Iubite Unchiule!

E de mult, tare de mult, de când nu ți-am mai văzut slova, și 'mi-e dor să-ți mai ved scri-sorile, să-ți mai aud sfaturile, ca altădată.

Dar' se vede, că 'ți-ai uitat de nepotul, căruia altădată atât de bucuos îi seriai, povățuindu-l cum să umble, cum să calce, pentru a merge în calea Domnului.

Ori, poate, retras în Tusculanul d-tale, aștepti și privești numai cu ochi scăpărători și dornici de a vedea, cum lucrăm noi, tinerii, în via Domnului.

Ori-care ar fi motivul tăcerii d-tale îndelungate, nu pot rezista tentațiunii de a te ruga să îmi mai scrii, căci vorba, sfatul omului bătrân, mult prețuește. Omul bătrân e binele la casa omului, cum sunt copiii averea omului sărac. Omul bătrân este un deposit de experiențe, o enciclopedie istorică de fapte petrecute, — și ori-cât ar zice filosofii, că viața nu-i decât o vecnică schimbare, în acea schimbare totuși observațiunea conștientă, degajând variantele, prinde firul roșu, care străbate prin toate și care același rămâne și își ține calea.

Pentru acest motiv se și numește istoria magistra vieții, căci ea precizează și caracterizează în esența lor fenomenele vieții societății omenești.

Ear' omul bătrân și înțelept, de sigur este, cu mintea sa, o întrupare de istorie, deși scurtă, dar' pragmatică, a unei sau a două generații.

Noi tinerii, viața o cunoaștem din cărți, din cărți în cari nu se adună moleculele existenței

și dezvoltării sociale în care ajungem și prin care trebuie să străbatem, intrând în viața publică.

De aceea, în lipsă de experiență, după preocupațiunile ideale cu cari școala ne-a hrănit, după avântul firesc al tinereții, ajungând în conflict cu viața reală, isbiți de contradicțiunile între cele ce am învățat și cele ce vedem în viață, — nu arare-ori simțim trebuința apropierii, sfatului și învățături unui bătrân.

Grea este situația unui tânăr păstor sufletesc, când în turma care i-s'a dat găsești oi călbejite. Și să mi-se spună, unde în lumea noastră se găsește astăzi turmă străină de această boală?

Deși jugul apostoliei este ușor pentru cel ce pătruns e și conștient de misiunea sa pastorală, dar' greu este să faci producător pământul înțelenit și plin de spini, — peste măsură greu este să poți lupta cu lupii, cari din patru părți păzesc să-ți sfășie turma, — și mai greu este să aduci la staul oaia rătăcită și purtată spre cărările pierzării de falșii apostoli...

Tot atâtea momente sunt acestea, în cari de mare, de netăgăduit folos pot fi sfaturile unui bătrân păstor sufletesc, pentru cei de curând intrați lucrători în via Domnului.

Firul roșu ce va depăna un bun sfetnic, conducător va putea fi tânărului paroch, pentru practica misiunii sale.

Unde trebuie să ajungem, ne învață sfânta noastră maică biserică; cu ce arme vom avea să luptăm împotriva răilor, cum să întrebuițăm acele arme în împregiurări variabile, fără a perde firul roșu al înțelepciunii, experiența ne va învăța, învățătura și sfatul ne vor conduce.

Pentru aceste motive, iubite Unchiule, pe cari cred, că le vei găsi destul de ponderoase, te rog să reîncepi cu înțeleptele d-tale sfaturi. Și fiind-ca nădăduesc, că nu-'mi vei lua în nume de rău îndrăzneala, și dacă îmi vei răspunde voi fi incredințat de aceasta, te voi ruga și altădată, pentru a mă învrednici de învățăturile d-tale, ca pe unul din cei mai mici muncitori în via Domnului.

Capelamul.

Alocuțiune

ținută în ziua Intrării în Biserică a Prea Curatei, cu ocaziunea donațiunii de 800 cor., a văduvei Marta Palcu din B.-Comloș.

Iubiți Creștini!

Simt o deosebită bucurie și mângăere sufletească, că vă pot prezenta astăzi un nou act de binefacere. De altădată s'a distins ved. Marta soția rēp. George Palcu, care a făcut o fundațiune de 800 cor., ca din interesele acestui capital neatacabil să se officieze în tot anul parastas în ziua sf. m. George, pentru sufletul răposatului ei soț și după moartea ei și pentru al ei suflet. Eată actul fundațional! (Se cetesc literile fundaționale!)

Fapta cea bună se laudă de sine; cu toate acestea voiesc să accentuez îndeosebi două momente, cari fac prețios acest dar: momentul religios și cel cultural.

Numai omul care are credință în D-zeu, care își iubește biserica sa cu toată căldura inimii, și care crede în învățăturile d-zeești, zic, numai omul, acela e în stare să rupă o parte din averea sa agonisită cu multă sudoare și să aducă jertfă pentru sufletul său și pentru binele comun, pentru-că adevăratul creștin știe, că omul e destinat pentru viața vecnică, care o poate dobândi numai iubind pe D-zeu și făcând fapte bune; adevăratul creștin știe, că toate darurile, de cari ne bucurăm în lumea aceasta, dela D-zeu le avem, chiar și averile numai cu ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu le putem înmulți, pentru-că ce folos, dacă prin sîrguința noastră mergem zece pași înainte, și apoi vin necasuri, nefericiri, cari ne aruncă îndărăt cu cincizeci de pași; adevăratul creștin știe, că averile din lumea aceasta nu sunt ale noastre, pentru-că nime nu a putut duce cu sine în mormânt nici o brează de pământ, noi suntem numai administrazivii temporali ai averilor noastre; adevăratul creștin știe, că Dumnezeu pentru aceea ne-a dat averile, să le folosim pentru binele nostru și al familiei noastre și în deosebi, ca prin ele să ne putem împleni cununi pentru fericirea vecinică

prin acte de binefaceri; adevăratul creștin știe, că nu mărirea, nu averea, nu înțelepciunea ridică pe om înaintea lui D-zeu, ci faptele bune, aceste fac numele omului nemuritor, acestea sunt mărturiile sufletului nostru la județul din urmă, și numai prin ele putem dobândi grația și îndurarea lui D-zeu.

Ce folos de viața sgârcitului, care numai pentru sine trăiește și care cu tot sufletul se lipește de averea sa. El asudă, ostănește, aleargă, muncește toată viața lui. Pentru-ce? . . . Ca să dobândească mormântul, în care va zăcea fără nume pentru totde-auna, ca-și-când nu ar fi existat în lume.

Actele de binefaceri sunt barometrul, care arată simțul religios al unui popor. Cu cât o comună are mai mulți binefăcători, cu atât e dovada eclatantă, că acel popor e mai religios, pentru-că ce folos de credința oamenilor, dacă nu pot arăta și fapte bune? Credința fără fapte bune e moartă — zice apostolul Pavel, întocmai cum e mort și trupul omului fără suflet.

Actul de astăzi e dovadă, că simțul religios, simțul de binefacere viază puternic în poporul acestei vrednice comune, eată momentul religios, care ne umple de bucurie și mângăere sufletească!

Dar' mai este și momentul cultural, care face prețioasă fundațiunea de astăzi.

Biserica a fost, care ne-a apărât până astăzi, ea ne-a păstrat credința străbună, limba maternă și caracterul românesc. Ea este și astăzi unica corabie, care ne poate mântui din valurile primejdioase și pline de grele ispite ale vremurilor de astăzi.

Până-ce poporul român va ținea cu tărie la legea și biserica sa străbună și la limba maicei lui, nu are să se teamă de nimic, pentru-că biserica, ca o maică iubitoare apară, scutește pe toți fiii ei credincioși. Ca biserica să-și poată împlini misiunea-i culturală, trebuie să o ajutăm și să-o întărim prin jertfe, fie-care după putință.

Priviți în jurul vostru! unele comune au ingenunchiat sub greumântul sarcinilor culturale, plătesc dări culturale 20, 30, 40, ba și 50 procente. Poporul acestei comune plătește abia 12% deși susținem patru școli bine organizate cu învățători bine dotați. Aceasta însă nu e meritul nostru ci al părinților nostri cari cu o rară prevedere și înțelepciune s'au îngrijit în zilele bune de au pus fundament puternic bisericei, asigurându-i un capital considerabil, din care putem ajuta pe credincioși la suportarea sarcinilor culturale, dând învățătorilor din lada bisericei ajutor anual de 1200 cor., tot din banul bisericesc plătim sidoxia episcopoească, aruncul de suflet, darea regească și facem toate reparațiunile necesare la edificiile școlare ș. a. m., tot atâtea spese, cari în alte comune poporul le supoartă.

Fundațiunea de 800. cor. a v. d. Marta Palcu încă contribuie la întărirea bisericeii, și indirect la ajutorarea poporului, pentru-că cea mai mare parte din interesele acestui capital se varsă în lada bisericeii sub diferite titluri.

Acesta este momentul cultural, care ridică valoarea actului fundațional.

Dacă însă laudăm înțelepciunea și dărnicia părinților nostri, și dacă ne place să ne bucurăm de roadele faptelor lor bune, avem datorința, că fie-care din noi să se îngrijească după putință, ca în asemenea mod și următorii nostri să poată lauda dărnicia noastră. Esemplu frumos v'a arătat astăzi v. d. Marta Palcu prin fundațiunea de 800 cor, apoi v. d. Maria Olărescu prin fundațiunea de 200 cor. făcută în luna Octomvrie a. c., precum și celelalte femei, cari au împodobit biserica cu icoanele trebuincioase.

Mulțămesc, deci, din acest loc v. d. Marta Palcu pentru marimimosul act de binefacere și rog pe bunul D-zeu să-i răsplătească întreit și darul acesta să-i fie spre sănătate și spre liniștea sufletului și spre fericirea vecnică a reșosatului ei soț.

B.-Comloș, la 21 Novembre 1903.

Mihailu Păcățian
paroch.

Predică

la Dumineca a XXX-a după Rosalii.

„Eară el auzind acestea s'a întristat, că era bogat foarte.“
(Luca c. 18, v. 23.)

Iubiți Ascultători!

Ca într'un joc vesel se învârtesc oamenii de dimineața până seara la lucrul lor. Diregătorul la diregătorie sa aleargă; el caută să fie punctual și conștiincios la împlinirea datoriei împreună cu chemarea sa, căci negreșit: trebuie să lucreze, ca să fie vrednic de plata sa. Meseriașul nu contenește a-și pune în mișcare toată forța, ca să cuprindă tot mai mult lucru și să-l sevirșască cât mai perfect spre îndestulirea cumpărătorilor. Nici agronomul nu încetă a-și griji și cultiva cât mai bine pământul, ca tot mai mult să producă pentru a-și face vieța tignită. Și ca alți oameni cu diferite ocupațiuni și zile-rul se frământă de pe o zi pe alta ca să-și câștige pânea și să nu flămânzască. Așa a împărțit Dzeu oamenilor talanții; unuia i-a dat mai mult și altuia mai puțin; dar toți pot lucra cu câștig, ca să-și facă traiul îndestulit. Așadară ocupațiunile oamenilor sunt isvoare de venite, și precum difer venitele, așa difer și bunăstarea oamenilor; dar nu mai puțină însem-

nătate are la câștigul omului sîrguința și bunul cumpet. »De nu vei fi lenes« — zice înțeleptul Solomon — »veni-va ca un isvor secerișul t'eu, și s'ărăcia ca un călător va fugi dela tine.« (Pilde c. 6. v. 12.)

Acestea află de bine a vî-le spune, iubiților, ca să știți, că ce este cauza, că unii oameni sunt în stare mai bună decât alții; de ce unii sunt bogați, ear alții s'araci. Și mai bine ne încredințăm despre acest adevăr prin pilda Dlui Cristos despre talanți. Celce a lucrat cu 10 talanți a câștigat mai mult decât cel cu 5, dar destulă era dobânda lor. Celce nu a lucrat înse cu talantul, ci l-a îngropat în pământ și-a bine-meritat osânda. Astfel este tot omul din zilele noastre, care nu-și folosește puterile sale, ca să aducă câștig spre folosul său propriu și mulțămirea celui ce odată îi va lua seama pentru talanți.

În lume dară, vedem oameni bogați și s'araci. Nu arare ori auzi însă, cum fericeste s'aracul pe bogat pentru îndestulirea lui; din contră: s'ărăcia e urgisită și privită ca o nefericire venită pe capul omului. Aceasta este o părere greșită, și cel-ce judecă așa nu știe judeca. Și pe ce ți-ai fundat această judecată? Te întreb, iubite creștine. Oare nu ști, că pentru suflet ai să aduci jertfe multe; și dacă ai primit dela Dzeu mult, și dela tine se așteaptă să faci mult bine cu ceea ce ai.

Sf. evanghelie de azi ne servește cu un asemenea exemplu. Tinerului, care venise la Iisus să-l întrebe, ce va face ca să moștenească vieța de veci, i-sa răspuns: să îplinească poruncile. Ear dacă tinerul a zis, că toate le-a împlinit, Iisus adause, că încă ceva îi mai lipsește, zicând așa: »vinde averea ta și o dă s'aracilor, și vei avea comoară în cer și vină după mine.« Și ce făcu tinerul? »El auzind acestea s'a întristat, că era bogat foarte.« (Luca c. 18, v. 23.)

Așadară, ce vorbești s'aracule de fericirea bogatului?! Au nu vezi, ce sarcină îl apasă, nu vezi ce răspundere îl așteaptă? Nu vezi cât de mult i-se cere, când vrea să fie fericit în vieța cea de veci. Nu e destul, că a împlinit poruncile, ci încă să jertfească ce el are pe pământ mai scump: averea sa. Dacă D-zeu i-a dat-o, cere să și facă bine cu ea. Dar cu greu va împlini el aceasta; căci avuția de pe pământ o putem asemenea cu r'edăcina unui pom. Cu cât r'edăcina e mai groasă și mai r'ămurită, cu atâta pomul e mai legat de pământ și cu atâta mai greu îl poți smulge să-l străplantezi. Dacă ești liber creștine, de această r'edăcină pe pământ, ușor vei putea urma lui Cristos. Dacă ai împlinit poruncile, nu ți-se poate zice, că încă ceva îți mai lipsește.

*) În anul curent Dumineca a XXX-a este Dumineca năntea Nașterii Dlui, când se ceteste evangheliea acestei Dumineci. Predica e acomodată și pentru Dumineca a XII-a după Rusalii.

De aceea eu susțin adevărul, că *fericirea omului nu stă în bogăție, dar nici nefericirea în sărăcie*. Acest adevăr voesc să vi-l desfășur voaue, iubiți ascultători, în cuvântul meu de azi. Vă rog însă: să mă ascultați cu luare aminte!

I.

Avuție! semnificativ nume și de mărire plin, — căci laudată și mult prețuită ești între oamenii cei muritori! Tu ești părinților mângăere și fiilor bucurie; tu mândria avuțiilor; tu speranța tuturor sêracilor; tu avuție ești isvor de bunătați trupești și sufletești. Căci doară la isvor grăbește și fiara cea însetată să-și stêmperere setea și din abundența pământului se hrănesc paserile cerului și dobitoacele pământului. Aceasta este bogăția naturii. Omul înse, cu înțelepciunea minții, rodirile naturii le adună în jitnițe, că trece vara și vine iarna, când câmpul e steril, și numai are de unde culege. După zile bune vîn și zile amare și comoara adunată acasă suplinese lipsele timpurilor vitrege a zilelor de foamete. Cu asemenea scop umplu și Iosif grânarele Egiptului, ca poporul și dobitoacele să nu peară în anii de foamete. Deci, care pământean să nu înțeleagă însemnătatea comorilor de pe pământ și să nu le respecteze? Avuția îi servește bogatului spre mândrie, ear sêracul îi pomeneste numele cu sfială, căci avuția e cunoscută de un lucru mare pe pământ, și noi, nu cunoaștem om, care să nu dorească avuția.

Dar, oare atât de bună să fie avuția? Dacă o privim ca ceea ce în adevăr trebuie să fie, și anume, ca un prisos aduaat din darul lui Dzeu, pentru acoperirea lipselor în cas de nevoie și ca mijloc de a face bine în înțeles creștinesc, nu încape îndoială, că avuția, pentru cel-ce o adună este binecuvântarea lui Dzeu. Dar, durere, că cei mai mulți avuți din lume nu privesc averea ca mijloc de trai și ajutorare, ci ca scop al vieții lor de pe pământ. Atunci alunecă de pe pedestatul demnității sale de om virtuos, și se afundă în un abis nemăsurat de patimi. Când trăește omul pentru avuția de pe pământ, ear nu avuția se pune în serviciul omului, atunci aceea e pentru el adevărat isvor de păcate. Da, așa e, iubiților, avuția poate fi și bună și rea, după cum se întrebuintază. O putem asemenea cu cuțitul sau cu alt instrument de acest fel. Câte instrumente nu a născocit mintea omului, ca să se ajute în viață, căci în lipse de instrumente și cele mai de preț lucruri ar rămânea, spre paguba omului, nesploatate și nefolosite. Doară cuțitul e cel mai primitiv și de folos instrument, și cât de bun serviciu îi face omului matur și cu mintea întreaga, ajungând în mâna pruncului, în loc de bine îi face rău, căci

el nu are pricepere pentru folosirea lui. Tocmai așa este avuția; pentru oamenii slabi de minte, ea este nefericire. O, acestor creștini, mai bine nu li-o doresc. Dar, mă veți întreba pentru ce? Eată să vă spun. Pentru omul neînțelept, **cri** vorbind cu cuvintele evangheliei, mai bine să-l numesc nebun: avuția este foc, care arde și potop, care înneacă; căci multe patimi ard și înneacă sufletul lui.

Ca să vă conving despre acest adevăr, vă rog, Iubiților, să vă închipuiți în sufletul vostru un creștin adevărat și virtuos. Cum are să fie el? Mai întâi de toate creștinul bun este credincios, căci, fără de credință nu este cu puțință a plăcea lui Dzeu; creștinul bun iubește pe Dzeu și deaproapele și dovedește aceasta prin fapte; el împlinește poruncile lui Cristos, care a învățat: să fie milostiv, căci cei milostivi se vor milui, să fie blând, căci cei blânzi vor moșteni pământul; să fie smerit și umilit, ear nu sumeț și mândru, căci: »celce se smerește se va înălța, ear celce se înălță se va smeri.« Și ca să nu vă înșir toate faptele bune, ce legea lui Cristos prescrie, voi zice cu o vorbă: să »vă adunați comoară în cer« cum zice sf. evanghelie

Dacă este bună avuția, priviți acum la bogatul neînțelept și vedeți, cari fapte din lege împlinește el? Să-mi credeți, că nici una. Pentru el nu există comoara în cer ci comoara lui e pe pământ. El nu cunoaște altă fericire decât comoara cea trecătoare. »*Suflete ai multe bunătați strênse pe mulți ani; odihnește mănâncă bea veselește*« zice bogatul nebun din Evanghelie.

Asemenea acestuia sunt toți bogații nebuni din zilele noastre. Nu cunosc ei ce e frica lui D-zeu, nu știu ce e mila către deaproape, nu cugetă la faptele iubirii creștinești; singura lui bucurie și mângăere este avuția cea fără preț. Să mănânce și să se veselească acuma, căci pentru el nu este altă lume. Sêracii pot plânge și sus-pina de foame și de goi, numai el să fie îmbuibat de mâncări și bêturi și să fie îmbrăcat în porfiră și vison, ca bogatul cel nemilostiv din Evanghelie. Aflați oare credința și dragostea creștinească în astfel de om, când faptele lui sunt atât de contrare legii? Dar unde e smernia, aureola bunului creștin, când lui i-se pare că între ceialalți oameni strălucește cu avuția sa ca din înălțimea unui munte, și cum nu? când înaintea lui ceialalți oameni toți sunt mici, toți neînsemnați, toți nevrednici de cinste, toți neînțelepți; și ceea ce el nu face altora, pretinde să-i facă lui alții. Eată, aici nu e vorba numai de lăcomie, nu numai de sumeție, aceste semne ale slăbiciunii omenești, ci prin egoism sau zavistie se încoronează o figură pătimașă; da, zavistia strigă din omul robit de patimi: delatură pe tot celce

îți stă în cale! Așa dară în alt fel de oameni nu este frica lui D-zeu și unde fric lui D-zeu lipsește să nu credeți, că averea se adună pe cale dreaptă. Și acum căutați rezultatul final și aflați rodurile unei astfel de vieți. Vai de rezultat și vai de roduri, unde nu este binecuvântarea lui D-zeu, căci „*averea adunată cu fărădelege*“ — zice înțeleptul Solomon — „*se va împuțina, ear celui ce-și strânge cu credință se va înmulți*“. (Pilde c. 13. v. II) Dar credeți cel puțin că acești oameni vor fi spre mărirea bisericii? O, vai, și acelei comune creștinești, care se ilustrează cu așa fel de membri! — Ei sunt o pedecă în mersul bun al afacerilor bisericești, întocmai cum avuția le este lor pedecă în calea fericirii.

De aceea, dacă avuția nu este chivernisită după sfatul minții sănătoase și al legii morale, nu promovează binele temporal și fericirea vecinică, ci ea este izvorul tuturor păcatelor și cauza nefericirii. Ear, cel-ce fericeste pe cel avut pentru îndestulirea lui, nu știe ce vorbește, „*Veniți acum bogăților, plângeți*“ strigă apostolul Iacob — și *vă tânguți de necazurile voastre, care vor să fie asupra voastră*. (Iacob c. 5 v. 1.)

Decă în acestea v'am descris, iubiților, pe bogatul neînțelept, trebuie să vă arăt, că sunt în lume și bogați înțelepți, ear' aceștia nu privesc avuția ca scop, ci ca mijloc de a face bine. Dar' durere, că foarte mic este numărul lor. Aceștia au în vedere adevăratul scop al vieții de pe pământ; pentru aceștia viața are un scop ideal; ea este o pregătire prin fapte bune, pentru viața cea din ceruri. Și noi despre aceasta nu ne îndoim. Căci, de aceea zise Iisus bogatului din Evangelia de azi: *»vinde averea ta și o dă săracilor și vei avea comoară în cer și vină după mine*«. Cristos însuși învătă pe om să-și cunoască idealul său. Dar' fost-au în lume, în toate timpurile oameni idealști și cu suflet luminat, cari au recunoscut, că bogăția de pe pământ nu însemnă îndestulire și fericire. Filosoful Schopenhauer se exprimă despre avuție zicând, că *»avuția sufletului este singura avuție, ear' celelalte bunuri sunt bogate în dureri*»; ear' înțeleptul Solomon zice, că: *»răscumpărarea sufletului omului este bogăția lui*«. (Pilde c. 13 v. 8.) De aceea toți creștinii adevărați dacă doresc, sau i-a înzestrat D-zeu cu avere, ca să-și răscumpere sufletul lor, o folosesc spre scopuri creștinești. Nu sunt lacomi și sumeți și egoiști, ca bogatul cel nebun. Și o, Doamne, câtă mângăere și fericire își poate câștiga creștinul bun cu avuția sa. Câți flămânzi și goi poate sătura și îmbrăca câți tinări săraci dornici de luminarea sufletului în umblarea la școală îi poate ajuta; câte jertfe nu așteaptă biserica și școala noastră cea atât de săracă dela creștinii săi cu dare de mână, ca să-și poată împlini nobila sa chemare, servind

spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele de aproapele. Câte fundațiuni frumoase și de mare preț nu s'ar putea face și în parochia noastră, precum s'au făcut în alte locuri, — pentru cari biserica pururea este recunoscătoare, ear' faptele acestea odată împlinite, asigură muritorului comora cea din cer.

Deci, dacă dorește cineva avuție pe pământ, în acest înțeles să o dorească și dacă o are astfel să o folosească; căci decât să o dorească și aibe pentru desfătări și plăceri pământești, mai bine să nu o aibe, pentru-că ea este: foc care arde și potop de patimi, care înecă.

II.

După-ce v'am arătat, iubiților, că bogăția lumii acesteia nu înseamnă fericire, vă întreb, săracilor, că pentru-ce o doriți și preamăriți. Dar' sperez, că nu vă veți îndoii în cele ce v'am spus și veți înțelege, că avuția pentru cei mai mulți oameni este adevărată primejdie, un privilegiu și îndemn bun pentru păcate. Și să-mi credeți, că decât avutul, voi, săracilor creștini, de o sută de ori puteți fi mai fericiți și îndestuliți, dar' cu condițiunea, că talanții vostri cu cari D-zeu v'a dăruit nu-i veți îngropa în pământ. Când darurile lui D-zeu, cari cu înbelșugare s'au vârsat în ființa voastră, vor fi cu sîrguință folosite spre scopul la care D-zeu v'a chemat, nici voi nu sunteți săraci. Căci *»sărac nu este cel ce nu are nimic, ci cel ce nu vrea sau nu poate munci*« — a zis un filosof. Și acesta este un mare adevăr spus. Dacă tu nu ai comoară strînsă ca un bogat ear' mâinile și picioarele tale sunt sănătoase și viguroase și ochii îți sunt destul de buni, ca să-ți poarte corpul în dragă voie la lucrul de toate zilele, nu te poți numi sărac, numai voința să nu-ți lipsască. Sărac într'adevăr este numai schiopul și chilavul sau cel ce boalește în pat, ori orbul, ce nu-și vede calea pe unde să se poarte, și aceștia părășiți de darul cel neprețuit al sănătății sunt avisați la mila altora. Eată, la aceștia te cugetă, creștine, când te numești pe tine sărac și vei afla însuși cât ești de fericit și îndestulit pe lângă ei.

Deci săracul nu este nefericit. Și totuși se plânge omul de sărăcie. Și oare mai virtos de ce? Eu aflu, că nu se îndestulește cu soartea sa și nu știe, că sărăcia poate fi mântuirea lui. Intocmai ca o boală sau altă primejdie, sărăcia încă este un mijloc de îndreptare și abatere a omului pe calea care duce la D-zeu. — Iov din om bogat și fericit, încât peste multe țeri îi merse vestea în lume, deodată, ca din senin, devine cel mai sărac de pe pământ. Averile lui le pustiiră focul și tâlharii, fiu și fetele, în număr de 10, speranța și mângăerea viitorului lui periră într'o casă dărîmată de furtună și el în-

suși căzû într'o boală din cele mai cumplite, că vermii îi rodeau carnea cea plină de bube și în această stare nu avea nici pat pentru odihna trupului nici acoperemânt scut capului, ci în gunoiu, sub cerul liber, afară de oraș își aștepta moartea, unica lui speranță de a-l scăpa de suferințe. »Moartea am chemat să-mi fie tată, și putrejimea să-mi fie mamă și soră«, zicea Iov cu durere. (Iov. c. 17 v. 14). Mai dureroasă și jalnică stare de cum îl ajunse pe acest om, nu ne putem închipui pe pământ, cu atât mai vârtos, că și cei mai slabi oameni și chiar servii lui de odinioară își băteau joc de dînsul. Dar pentru Iov această soarte nu era decât o cercare dela D-zeu, întreită și împătrită. Și sărăcie de averi și moarte de copii și boală cumplită și hulirea din partea tuturor îl ajunge de-odată. Rēbdarea lui Iov însă poate servi de exemplu tuturor creștinilor din toate timpurile. Căci »întru toate acestea, ce s'a întemplat lui, n'a greșit Iov cu buzele înaintea lui D-zeu«. (Iov c. 2 v. 10). Și rēbdarea lui fără margine îi aduse noua binecuvēntare alui D-zeu. Cel sărac devine deodată earăși bogat și dăruit cu prunci și fericire îndoită. Eată, vedeți, iubiților, cum cearcă D-zeu pe oamenii Sei. »Pe care-l iubește D-zeu îl cearcă« — zice înțeleptul Solomon — »și bate pe tot fiul pe care primește« (Pilde c. 3 v. 11—12).

De aceea, dacă cunoașteți că sărăcia este o sarcină grea de suportat, să știți, că pentru creștinul drept și binecredincios nu e alta decât o cercare. Deci nu te plānge, creștine, de soartea ta când ești sărac de averi, ci te încrede în D-zeu și nu te depărta dela legea Lui, căci Cristos, a zis: »fericiți sunteți săracilor, că a voastră este împărăția ceriurilor«. Și să mulțamiți lui D-zeu pentru soartea ce v'a croit, căci fără îndoială bună cale v'a arētat vouē și eată cum: El v'a dat frāu, care să vă îndrepte pe cărarea vîrțuților și care nu vă lasă să rātăciți pe calea păcatului. Voi nu sunteți ca bogatul cel nebun; nici lacomi, nici sumeți, nici stăpāniți de zavistie; ci voi sunteți smeriți și umiliți; voi mai curēnd compătimiți pe cei nenorociți. Sărăcia voastră mai curēnd vă înalță sufletul la D-zeu și vă îndeamnă să-i cereți ajutorul, și aveți mai multă speranță în viața cea de apoi. Ear' dacă în această viață în credință și dragoste creștină veți suferi cercarea cu statornicie, pentru-că aici primiți cele rele, negreșit, că dreptul și săracul Lazar, în viața cea după moarte, veți primi cele bune.

Dar, Iubiților, zic earăși: durere!, că săracii cei mai mulți nu așa fac. Ei nu privesc în sărăcie voia lui D-zeu și nu voesc a se îndestuli cu soartea. Și dacă e sărac, crede, că e cu totul dispensat de a face bine. Multă slăbiciune are în sine și omul care cugetă așa, căci precum

zice savantul Mantegaza: »Nici un om nu e atât de sărac, că să nu facă un act de caritate; nici un om nu e atât de inferior, ca să nu poată face un act de demnitate«. Deci să nu înțelegeți greșit acele cuvinte ale D-lui Cristos cu cari fericeste pe săraci, cugetând, că El a înțeles fericirea săracului așa, ca și când ar fi fericit pentru-că e sărac; ci îi fericeste pentru-că în sărăcie se deprinde omul mai bine în faptele cele bune. În sărăcia trupului să se oglindeze sărăcia sufletului tēu; dacă simțești sărăcia trupului să simțești și a sufletului și să-ți iai îndemn spre fapte bune, cu ardoare și sete de a-le sēvērși. Nu pot să-mi ascund însă întristarea, când vēd că sunt săraci nebuni întocmai ca bogați nebuni. Dacă pe bogat îl mână lăcomia ca în ruptul capului să alerge pentru înmulțirea averii, pe unii săraci păcatul lenei îi reține dela toate faptele bune. Dacă nu lucră să-și agonisească pānea cu sudoare, atunci fură dela alții; dacă nuși caută ocupațiuni nobile, se ocupă cu gânduri și lucruri netrebnice sau clevețește, sau defaimă pe unul și pe altul; sau stă pe ulițe și prin ospătării și hulește pe D-zeu și pe deaproapele; unul ca acesta nu dovedește nici credință în D-zeu nici iubire cătră deaproapele; el din om sărac devine un desperat și ca atare nu aduce nici un serviciu bisericii sale și societății în care trăește. Eată, Iubiților mei Creștini, când talantul și-l îngroapă în pământ, și nu aduce dobândă D-lui, pentru-că i-la dat!

Eată, prin această purtare s'a sporit proletariatul printre Romāni. Solomon înțeleptul zice că: »lenea este începutul rēutăților;« așadară lenea este și începutul și mama sărăciei. De aceea putem zice, că lenea face pe acești creștini necredincioși și nemulțumiți cu soartea lor; lenea îi face nefolositori pentru societate; lenea îi duce în munca iadului.

Deci, iubiți creștini, când săracul este om sîrguitor și cu frica lui D-zeu nu va fi om nefericit. Când el se îndestulește cu ceea ce i-a dat D-zeu și cu starea în care se află, își cunoaște și datorința sa către D-zeu și societate. Și fie că e sărac, el nu simțește lipsă: nici să se facă pocăit, cum le place lor să se numească ca să se scape de dări bisericești; nici nu se va face socialist, care rîvnește să i-se dea de-a gata averi pământești; dar' nici nu-și va părăsi patria mamă, care l'a născut și l'a crescut și să iee lumea în cap, pribegind peste țări și peste mări, ca un blăstemat de soarte.

* * *

Iubiți ascultători! Nu voiesc să abuzez de atențiunea, ce cu multă bunăvoință mi-ați arētat-o de astădată, ci voi încheia cu adausul unui exemplu spre întărirea adevărului, ce v'am spus.

Precum scrie evangelistul Luca în fapt. apostolilor: Apostolii Petru și Ioan se suiau odată.

În biserică la ceasul rugăciunii. Și un bărbat schiop din naștere, pe care în toate zilele îl puneau înaintea ușii celei frumoase a bisericei, ca să ceară milă, văzând pe apostoli, și dela ei a cerut milă.

Dar' de unde să dea ei milă, când nu aveau nici un ban. Ei înșiși erau săraci, ca toți săracii, cari nu au comoară pe pământ. Și dacă bani nu au, oare nu mai este altă cale de a face bine? Da, ei au găsit calea, ei dau săracului ceea ce au, dar' nu-l vor trece pe alături fără a-i da ajutor. Deci grăiră ei săracului zicând: »uită-te la noi». Și adause Petru: »argint și aur nu am, eară ce am aceea îți dau: în numele lui Iisus Nazarineanul scoală-te și umblă». Și apucându-l de mâna dreaptă l'a ridicat, și s'au întărit talpele lui și fluerile, făcându-se sănătos. (Fapt. Ap. c 4. v. 1—7.)

Vedeți din acest exemplu, că dela fapta bună nu se dispensează omul. Fie-care om din lume este în stare de a face ceva bine. Cel cu argintul și aurul să dea din ceea-ce el are; ear' cel sărac de bani, dar' bogat în sănătate și putere, să ridice din nenorocire pe cel slab și nefericit. Sărăcia nici odată nu te va înjosi, iubite creștine, dacă tu ești un suflet mare; dar nici bogăția nu te va înălța, dacă ești un suflet josnic. Deci numai sufletele mari, fie bogat fie sărac, nutresc frica lui D-zeu, și din credință se feresc de rău și fac fapte bune »Cu milosteniile și cu credințele se curățesc păcatele și cu frica lui D-zeu fie-cine se ferește de rău». (Pilde c. 15. v. 29.)

Așadară fie-vă destulă această învățatură, ca să cunoașteți pe omul cel fericit de pe pământ. În toate zilele vieții tale îți adă aminte bogatul, ear tu să nu uiți săracule cuvintele lui Iisus din sfânta Evanghelie de azi, care le grăi tinerului zicând: »vinde averea ta și o dă săracilor și vei avea comoară în cer; și vină după mine.» Amin.

Bă r ă t e a z, în Novembre 1903.

Nicolae Crișmariu
paroch.

CRONICA.

† **Gavriil Musicescu.** Musica națională și bisericăscă a îmbrăcat doliu. Cunoscutul director al conservatorului din Iași (România) și diregent al renumitului cor de la mitropolia din capitala Moldovei, Gavriil Musicescu, popularul compositor, nu mai este.

Gavriil Musicescu a murit Luni în 21 Dec. n., la orele 2 p. m., în etate de 56 ani. El s'a născut la 1847 în Ismail (Basarabia). La 1860 a trecut în țeară, unde a absolvat seminarul din Huși. Absolvând mai târziu și conservatorul din Iași, fu numit profesor la seminarul din Ismail. La 1870 a plecat la Petesburg, unde a urmat cursurile conservatorului imperial și în capela imperială. După câteva luni de studiu obțină o bursă de la Țarul Alexandru II. De la 1872 a fost profesor la conservatorul din Iași. La 1893 a luat la universitatea din Iași licența în drept.

* **Moartea mitropolitului Firmilian.** Mitropolitul sârbesc din Ueskueb (Macedonia) *Firmilian* a încetat din viață la Belgrad ear' înmormântarea i-se va face în Ueskueb. Numele Firmilian ne reamintește lupta cea mare, ce s'a desfășurat acum câți-va ani în jurul scaunului mitropolitan din Ueskueb. Firmilian a fost candidatul guvernului sârbesc la acest însemnat post. Trei ani a durat lupta până ce Sârbi au isbutit să dobândească numirea lui Firmilian de mitropolit la Ueskueb. Grecii și Bulgarii combăteau strașnic candidatura lui, totuși marele sinod din Constantinopol l'a ales mitropolit. Nici după alegere însă Bulgarii și Grecii nu l'au lăsat în pace și au împedecat sfințirea lui de episcop, care s'a putut întâmpla abia la 28 Iunie 1902 în mănăstirea grecească Scalotin, aproape de Salonic. De atunci Firmilian, după secole, a fost primul mitropolit sârbesc în reședința de odinioară a Țarului Dusan. Speranțele ce 'si-le-au pus Sârbii în Firmilian nu s'au realizat, căci în urma vieții sale sbuciumate, mitropolitul s'a îmbolnăvit grav și a murit la Belgrad. Patriarhatul ecumenic a numit *provisor* în locul lui Firmilian pe archimandritul sârb *Sava*.

* „**Cântări-discursuri și orășii pentru steauă**” întocmite pentru societățile de școlari, cari umblă cu steaua în sărbătorile Nașterii Domnului nostru Iisus Cristos de *Petru Colțeu* învățator. Au apărut și se află de vinzară la numitul învățator în *Dumbrăvița* u. p. *Berzova* (Aradm.) Prețul broșurat 20 fil. Vinzătorilor rabat.

La administrația tipografiei diecesane se află spre vânzare pe lângă Liturgiere, Molitvelnice, Octoice, Ciasloave, Acaftiste, Statutul-Organic și »Regulamentul pentru parochii» cu prețul de 20 fil., plus portul postal.

Posta administrațiunei.

I. S. în A. Liturgierul e cu litere latine, Legat în pânză și costă 8 cor. ear în piele 9 cor. — Apostol n'avem. Molitvelnicul cel bogat cu litere cirile formatul vechiu, legat fin în pânză 11 cor. — ear puțin mai simplu 10 cor.

Administrațiunea tipografiei diec.

Concurse.

Venerabilul Consistor Orădan la 24. Noemvrie sub Nro 2254/B. încuviințând sistemisarea postului de capelan temporal pe lângă veteranul paroch Moisie Papp din *Nimăești* pentru îndeplinirea acestui post capelanic se publică concurs cu termin de alegere pe Duminecă înainte de Botezul Domnului 4/17 Ian. 1904.

Beneficiile împreunate cu acest post stau din venitele alor 2 intravilane, 20 holde catastrale pământ parochial, dela 150 case bir, câte una mēsnră cucuruz sfărmat, venitele din ștoale, compute laolaltă peste 1000. coroane, cari beneficii se vor împărți în doave cu parochul, ear pentru cvartir acomodat se va îngriji comuna bisericăscă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite petițiunile prea on. oficiu protopopesc al Beinșului în

Răbăgani, până la 3./16. Ianuarie 1904, ajustate cu documentele, ce se recer la o parohie de cl. III-a; eară până la ziua alegerii conform prescrișelor regulamentului a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la s. biserica din Nimăești pentru a-și arăta desteritatea în afacerile bisericicești.

Dat în ședința comitetului parochial din Nimăești ținută la 30. Noemvrie 1903.

Moisie Papp
președinte.

Gavril Popoviciu
notarul comitetului.

În conțelgere cu mine: ELIA MOGA, protopop.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățator din **Radna**, devenit vacant prin abdicarea lui Alesandru Mureșan, prin aceasta se escrie concurs cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima lui publicare în organul „Biserica și Școala“

Emolumentele incopciate cu acest post sunt: a), salar în bani gata 800 cor.; b), pentru famulație 30 cor. c), pentru conferințe 30 cor.; d), pentru scripturistica 30 cor.; e) lemne din pădurea școlară pentru încălzitul școlai și cvartirului învățătoresc; f), cvartir și grădină de legumie; g), tacsele cantorale obicinuite.

Dela recurenți se recere cvalificaciunea de a ști instrua și conduce cor vocal; se prefer recurenți cu 4 clase medii. Alesul se va recomanda Ven. Consistor spre întărire numai după prestarea unui an de probă.

Cei-ce doresc să reflecteze la acest post să-și trimită în termenul legal recursele corespunzător ajustate M. O. D. Procopie Givulescu protopresbiter în M. Radna și să se presinte în biserica din Radna spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Alesul își va putea ocupa postul la 1 Iulie 1904.

M.-Radna, din ședința comitetului parochial dela 6/19 Dec.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PROCOPIE GIVULESCU ppresbiter, inspector școlar.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățator la școala confesională gr. or. rom. clasele inferioară din comuna **Cernetez** (protopresbiteratul Timișorii) se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) în bani gata 400 cor.; 2) 25 chible grâu; 3) 3 (trei) orgii de lemne pentru învățator, ear pentru sala de învățământ se va ingriji parochia; 4) folosirea unui estravilan de 1/2 jugher; 5) cvartir și grădină; 6) pentru scripturistica 6 cor.; 7) pentru conferință 6 cor.; 8) deja înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Alegëndul învățator nu poate reflecta la adausul cvinevenal înainte de împlinirea alor cinci ani de serviciu în acesta parohie. Anii de serviciu din altă parohie nu se vor lua în considerare.

Dela recurenți se recere cvalificațiunea prescrișă de lege. Preferiți vor fi cei apti în conducerea corului. Alesul va avé să provadă strana stângă ca cantor fără altă remunerațiune.

Recursele adresate comitetului parochial sunt a se așterne P. On. Domn Dr. Traian Putici ppresbiter în Timișora (Temesvár-Gyárváros), ear recurenții vor avé să se presenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de aici spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. rom. din Cernetez, ținută la 23 Noemvre v. 1903.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresb.: Dr. TR. PUTICI, inspector de școale.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de cl. III. **Hodiș**, se escrie de nou concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia eficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1.) Usufractul alor 30 jug. cat. de pământ estravilan și dreptul de pășune pentru 16 capete, eventual rescumpărarea pășunatului cu 64 cor.; 2.) Birul câte una măsură de cucuruz dela circa 105 case; 3) și 1/2. măs dela circa 25 de case; strolele îndatinate; 4.) Dela mort mic 2 cor, mort mare 8 cor. cu liturgie 12 cor., dela botez 1 cor., alte servicii 40-80 fil Intregirea venitelor dela stat, până la 800 cor., suma stabilită de 533 cor. 02 fil.; 5.) Casă parochială cu intravilan.

Dările le-va suporta cel ales.

Recurenți sunt poftiți, ca recursele instruite cu documentele prescrișe, adresate comitetului parochial din Hodiș să le susțearnă oficiului protopopesc din Buteni (Arad Butyin) având a se presenta în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cele bisericicești.

Se observă, că cel ales va avea să provadă catechisarea la elevii gr. or., deobligați a cerceta școala cotidiană și de repetiție, cari cercetează școalele din comună, fără privire la caracterul școlai și fără a aștepta remunerațiune pentru catechisare, dela parohie ori diecesă.

Hodiș, la 26 Noemvre 1903.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, protopresbiter.

—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

Pe basa rezoluțiunei Ven. Consistor diecesan din Arad cu datul de 28 August (10 Sept.) 1903 Nr. 496, se publică licitațiune minuendă pentru pardosirea cu peatră de cement a bisericeii și colorarea scaunelor bisericicești din comuna **Capolnaș** protopresbiteratul Lipovei cu prețul de esclamare 3189 cor. 80. fil.

Licitațiunea se va ținea în 11/24 Ian. 1904. după ameazi la 3 oare în localitatea școlai.

Reflectanții înainte de licitațiune au să depună vadiu de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Preliminarul speselor și condițiunile de licitațiune se pot vedea în cancelaria oficiului parochial din loc.

Capolnaș, 11/24 Decemvrie 1903.

Iosif Daliciu.

Ioan Micu

v. pres. al com. par.

notar al com. par.

—□— 1—3